

Hugo Bouter

De betekenis van de sluier op het gezicht van Mozes

'Aäron en al de Israëlieten keken Mozes aan, en zie, de huid van zijn gezicht glansde. Daarom waren zij bevreesd om dichterbij hem te komen (...). En als de Israëlieten aan het gezicht van Mozes zagen dat de huid van het gezicht van Mozes glansde, dan deed Mozes de doek weer over zijn gezicht, totdat hij naar binnen ging om met Hem te spreken'.

Exodus 34:29-35

1. Het eerste doel van de bedekking

Waarom deed Mozes een doek voor zijn gezicht om dat te bedekken, toen hij bij de berg Sināi instructies gaf aan de Israëlieten en Gods wetten aan hen doorgaf? De diepere betekenis van deze handeling wordt niet in het boek Exodus, maar pas in het Nieuwe Testament onthuld en wel in een uitvoerig betoog van de apostel Paulus in 2 Korinthiërs 3. Het woord sluier of 'bedekking' komt hier in drieërlei zin voor.

Allereerst is het *letterlijk* de bedekking die Mozes voor zijn gezicht deed als hij vanuit Gods tegenwoordigheid terugkeerde naar de Israëlieten om hun Gods gedachten bekend te maken. Dit gebeurde voor het eerst toen hij met de twee nieuwe stenen tafelen van de berg Sināi afdaalde, maar blijkbaar ook telkens nadat hij de tent van ontmoeting verliet en de HEERE van aangezicht tot aangezicht had gezien (Ex. 34:29-35). De Israëlieten konden de glans van Gods heerlijkheid niet verdragen, zoals die weerspiegeld werd op het gezicht van Mozes. In ieder geval

durfden ze hem niet te benaderen, omdat de huid van zijn gezicht glansde. Vandaar dat hij een bedekking, een doek of een sluier voor zijn gezicht moest binden, wanneer hij hen toesprak. De Statenvertaling gebruikt het woord 'deksel' (zowel in Ex. 34 als in 2 Kor. 3).

De NBG-vertaling gebruikt in het Oude Testament het woord 'doek' en in het Nieuwe Testament het woord 'bedekking'. Engelse vertalingen spreken over een 'sluier'. Het betreffende Hebreeuwse woord en het corresponderende Griekse woord vinden we uitsluitend in de beide genoemde Schriftgedeelten en het is dus moeilijk om vast te stellen wat precies de aard was van de bedekking die Mozes gebruikte. Het woord 'sluier' geeft wel het duidelijkst aan wat het doel was van de bedekking. De bedekking *versluisde* en *verhulde* wat er in feite op het gelaat van Mozes te lezen was, namelijk dat de heerlijkheid van de wet slechts tijdelijk, vergankelijk en *voorbijgaand* was.

2. Mozes als representant van de wet

Hier komen we bij de tweede betekenis van de bedekking. Het gaat niet alleen om Mozes als persoon, maar ook om Mozes *als wetgever*. Mozes vertegenwoordigt hier *de boeken die hij aan het volk heeft nagelaten* en in de meest uitgebreide zin van het woord het hele Oude Testament. Deze betekenis van 'Mozes' blijkt bijvoorbeeld uit de woorden van Jakobus in Handelingen 15: 'Want Mozes heeft van oudsher in iedere stad, die hem prediken, daar hij elke sabbat in de synagogen wordt voorgelezen' (Hand. 15:21).

Welnu, zo zegt de apostel Paulus, als de Israëlieten Mozes lezen, dan rust er voor hen een bedekking op zijn woorden. De ware zin van de woorden is voor hen verborgen, omdat zij niet zien dat de wet verwijst naar Christus. Zij kennen alleen de letter van de wet, maar niet de 'geest' ervan, d.i. Christus, die het *einde* van de wet is voor ieder die gelooft (Gr. *telos*, d.i. ook het einde in de zin van het grote doel, de inhoud van de wet, Rom. 10:4).

3. Mozes als vertegenwoordiger van Israël

De oorzaak hiervan is – en dat is de derde betekenis van de sluier – dat er ook een bedekking *op hun hart* rust. De Joden zijn innerlijk om zo te zeggen 'geblinddoekt', zodat ze veelal geen oog hebben voor de heerlijkheid van de Messias. Dit is de verharding waarover Paulus ook spreekt in Romeinen 11.

Hier vertegenwoordigt Mozes *het hele volk* en vinden wij de volgende belofte voor de eindtijd: zoals Mozes de bedekking die hij droeg verwijderde als hij terugkeerde in de tegenwoordigheid van de HEERE, zo zal dat ook met heel Israël gebeuren. Wanneer zij tot de Heer zullen 'terugkeren', dus zich zullen bekeren en bij Christus' komst zullen zien op Hem Die zij hebben doorstoken, dan wordt de bedekking van hun hart weggenomen.

4. Mozes als vertegenwoordiger van de gelovigen nu

Maar dit principe geldt eveneens voor alle gelovigen in onze tijd, hetzij uit de Joden, hetzij uit de volken. Er is nu geen bedekking meer, het gaat om een 'ontdekte' heerlijkheid. Als christenen hebben we een geopend oog en een geopend hart voor de heerlijkheid van Christus, doordat er een werk van berouw en bekering, van innerlijke terugkeer tot God in ons hart heeft plaatsgevonden. Daarom besluit de apostel dit hoofdstuk met de woorden, dat wij allen nu reeds met *onbedekt* gezicht de heerlijkheid van de Heer aanschouwen en de lichtglans van die heerlijkheid weerspiegelen, en naar Zijn beeld veranderd worden (2 Kor. 3:18).

Dit is dus het voorrecht van de gelovigen in de huidige genadetijd. Er rust geen sluier meer op ons hart en evenmin op de Schrift als we die lezen. Zowel ons hart, ons verstand, onze ogen, alsook de Schriften zijn door de Heer Zelf geopend, wanneer wij Hem werkelijk mogen kennen en toebehoren (vgl. Luk. 24:31-32, 45).

5. Onderscheid tussen wet en genade

Deze dingen zijn van belang voor een goed begrip van de verhouding tussen Oude en Nieuw Testament, tussen wet en genade. Vermenging van wet en evangelie is niet naar Gods gedachten. Dat wil niet zeggen dat de gelovige nu wetteloos is. Hij is namelijk wettelijk *aan Christus* onderworpen en hij vervult *de wet van Christus*, dat is de wet van de liefde (1 Kor. 9:21; Gal. 6:2). Dat gaat verder dan de eis van de wet. De wet eiste dat men de naaste liefhad *als zichzelf*. Dan hoeft men zichzelf nog niet echt weg te cijferen en kan men zichzelf blijven handhaven. Maar Christus heeft Zichzelf volkomen overgegeven en Zichzelf vernederd tot in de dood. Zijn liefde ging veel verder dan de wet vereiste, en het voorbeeld van die goddelijke liefde hebben wij na te volgen (Ef. 5:1-2; 1 Joh. 3:16).

De wet is niet specifiek aan christenen gegeven, maar aan Israël naar het vlees, aan de mens in zijn natuurlijke, niet-wedergeboren toestand – en wel om hem op de proef te stellen. De Tien Woorden dienden ertoe de absolute verlorenheid en

zondigheid van de mens in het vlees aan te tonen, en zo de komst van de Verlosser in het vlees voor te bereiden. Zelfs uit dankbaarheid kunnen wij de wet niet vervullen. De leefregel van de christen is Christus *Zelf*. Iemand die zich formeel onder de wet stelt, stelt zich daarmee in feite onder de vloek van de wet, d.i. het oordeel van de dood; terwijl Christus juist voor hem gestorven is om hem vrij te kopen van de vloek van de wet (Gal. 3:13). Door de dood en de opstanding van Christus is de christen ontrukkt aan het machtsbereik van zonde, wet en dood. Hij leeft niet meer onder het regime van de *wet*, maar onder de heerschappij van de *genade* (Rom. 6:14). Hij is niet meer in het *vlees*, maar in de *Geest* (Rom. 8:9). Hij is een nieuwe schepping in Christus, en Christus Zélf is zijn leefregel. Hij leeft in het licht van de genade en vervult daardoor nog méér dan de wet eiste, als hij zich tenminste laat leiden door de Geest.

Als men de beginselen van wet en genade met elkaar vermengt, komt er een ‘sluier’ over het hart te liggen en over de woorden van de Schrift. Daarom lijkt de geestelijke toestand van christenen soms op die van de Joden: er rust een bedekking op hun hart en zij hebben weinig oog voor de heerlijkheid van Christus en de heerlijkheid van de genade die in Hem geopenbaard is. Het is te hopen dat ook in deze tijd nog vele ogen en harten opengaan voor ‘de lichtglans van de kennis van de heerlijkheid van God in het aangezicht van Jezus Christus’ (2 Kor. 4:6).
